

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий центр «Школа журналістики»

Кафедра журналістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНА ЖУРНАЛІСТИКА

Спеціальність 061 Журналістика

Розробник

Сазонова Ю.О.

Завідувач кафедри журналістики

Тулузакова О.Г.

Гарант освітньої програми спеціальності 061 «Журналістика»

Фінклер Ю. Е.

Керівник навчально-наукового центру «Школа журналістики»

Монахова Т.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Спортивна журналістика	
Галузь знань	06 Журналістика	
Спеціальність	061 Журналістика	
Спеціалізація (якщо є)	відсутня	
Освітня програма	Журналістика	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	9	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити/90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, групові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	20	
	10	
	60	
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Немає	
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Дисципліна «Спортивна журналістика» має на меті надання студентам теоретичних знань з основ, історії, динаміки розвитку та сучасного стану функціонування спортивної журналістики задля розуміння специфіки функціонування спортивних ЗМК в історичному та сучасному вимірах та формування у студентів практичних навичок, враховуючи специфіку спортивної журналістики та фаху спортивного журналіста.

У сучасному суспільстві кожен з його соціальних інститутів являє собою масовий феномен, що концептуалізує в людині ілюзію особистої участі та емоційної напруги. Серед низки соціальних інститутів найбільш поширеними є фізична культура й спорт вищих досягнень та масова комунікація. Увага до розвитку спорту та фізичного виховання нації становить сьогодні є одним з пріоритетних напрямів внутрішньої державної політики країни. Найважливішу роль у функціонуванні спортивного руху, забезпеченні комунікації між суб'єктами спортивної діяльності відігравали і продовжують відігравати засоби масової комунікації. Актуальність вивчення даної дисципліни цілком обґрунтована – значення спорту в житті суспільства щодамі зростає. Спорт здавна був тією сферою життєдіяльності, в якій українці намагалися утвердитися, бо це свідчило про фізичний, моральний, інтелектуальний (зрештою, і про фінансовий та організаторський) потенціал нації, це свідчило про повноту народу. Важливість спортивного сегменту в нашому суспільстві стає дедалі більш помітним. Найбільш значущу роль у функціонуванні спортивного руху завжди відіграють спортивні мас-медіа, що виступають каталізатором розвитку спортивної сфери.

Завдання дисципліни:

- місце спортивної журналістики в системі соціальних інститутів суспільства;
- етапи зародження, формування та еволюції спортивної журналістики, її специфічні іманентні риси у сфері друкованих та аудіовізуальних ЗМІ;
- визначення провідних персоналій спортивної преси різних періодів задля формування індивідуального творчого стилю для роботи в спортивному сегменті;
- огляд таксонімізації спортивної преси в історичному та сучасному контексті;
- огляд історичних засад та специфіки функціонування спортивної журналістики українських діаспор у світі;
- характеристика провідних репрезентантів спортивної журналістики різних періодів та шляхів їх успіху в плані змістового та технічного наповнення, ефективності матеріалів;
- визначення історії та динаміки розвитку спортивної тележурналістики у всеукраїнському та регіональному аспектах та специфіки її функціонування;
- огляд сучасних тенденцій розвитку спортивної журналістики та їх застосування у власних матеріалах;

Передумови вивчення дисципліни: дисципліна «Спортивна журналістика» має в якості передумови опанування низкою дисциплін зокрема «Теорія та історія журналістики», «Теорія та історія соціальних комунікацій, глобальні й локальні медіа», «Теорія і практика медіадосліджень», «Технології і виробництво медіапродукту».

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- історіографію спортивної преси крізь призму діахронічного, синхронічного, предметного, жанрового, лінгвістичного та практичного аспектів;
- періодизацію спортивної преси України, динаміку її розвитку та еволюцію;
- об'єкт і предмет спортивної журналістики як тематичного напрямку, проблематику та тематику спортивних друкованих ЗМІ;
- методи і жанри висвітлення спортивної тематики на сторінках друкованих ЗМІ;
- зародження та становлення спортивної преси у Львові в Австро-Угорській імперії наприкінці XIX ст. – 1914 р.;
- засади та періоди формування спортивного сегменту в журналістиці Російської імперії;
- специфіку української спортивної преси дорадянського періоду в Російській та Австро-Угорській імперіях;
- зародження та формування київської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.);
- генезу та становлення одеської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.);
- зародження і розвиток харківської спортивної періодики в Російській імперії (поч. XX ст. – 1910-і рр.);
- специфіку розвитку спортивної преси України у 1917–1921 рр.;
- аспекти розвитку спортивної преси УРСР 1920–1930-х рр.: періодизацію, типологію, особливості розвитку, історико-функціональний аспект;
- тенденції розвитку київської спортивної преси 1920–1930-х рр. в історії української журналістики;

- засади розвитку харківської спортивної преси 1920-1930 років XX ст.: історико-функціональний аспект та її жанрово-тематичні домінанти;

- тенденції розвитку спортивної преси Буковини та Закарпаття: визначальні домінанти розвитку;

- спортивну пресу Галичини як самобутнього соціокомунікативного явища в інформаційному просторі України 1920-1930-х рр.;

- концептуальні риси української спортивної періодики Галичини та УРСР в 1920-1930-х рр.;

- розвиток спортивної преси України в «сталінську епоху»;

- становлення української спортивної журналістики доби «відлиги», «застою» та перебудови;

- специфіку функціонування гігантів спортивної журналістики України – журналу «Фізкультура і спорт» («Старт») та «Спортивної газети»: історію розвитку та визначальні домінанти контенту в 1950-1990-х рр.;

- періодизацію, локалізацію, типологію спортивної преси доби незалежності;

- специфіку київської спортивної періодики та її репрезентантів;

- генезу та розвиток спортивної преси Донбасу;

- історію та визначальні домінанти спортивної журналістики в світі та Україні;

- особливості становлення та розвитку еміграційної спортивної преси України;

- провідних спортивних журналістів України дорадянської, радянської епох та епохи незалежності;

- динаміку розвитку спортивної тележурналістики УРСР;

- становлення та розвиток спортивної тележурналістики України періоду незалежності;

- функціонально-структурний і лінгвістичний аспекти розвитку спортивної тележурналістики України в 2000-2010 роках;

- шляхи оптимізації українських спортивних ЗМІ;

- уроки історії української спортивної журналістики.

має вміти:

- адекватно використовувати категоріальний апарат спортивної журналістики;

- застосовувати отримані знання для аналізу реальних явищ і процесів в сфері спорту;

- працювати в галузі спортивної журналістики в друкованих, радійних та телевізійних ЗМІ;

- вміти оптимізувати контент спортивного ЗМІ, використовуючи шляхи оптимізації спортивних ЗМІ та зважаючи на уроки історії української спортивної журналістики;

- писати матеріали зі спортивної журналістики, використовуючи широкий жанровий арсенал та відповідного до метафоричного мислення спортивної журналістики;

- модернізувати власне спортивне ЗМІ та власні матеріали відповідно до сучасних тенденцій розвитку спортивної журналістики;

- розуміти специфіку функціонування спортивних ЗМІ в кожному регіоні України та писати матеріали для регіональних спортивних медіа;

- працювати в сфері спортивної журналістики, використовуючи піар-технології та іміджеві технології;

- писати матеріали на спортивну тематику для еміграційних україномовних мас-медіа;

- грамотно формулювати та аргументувати свою позицію;

- організувати свою самостійну пізнавальну діяльність, самоконтроль і самоаналіз;

- самостійно здобувати нові знання;
- вміти організувати власний час в умовах таймменеджменту;
- вміти приймати рішення в нестандартних ситуаціях;
- вміти налагоджувати комунікативну ситуацію.

Програмні компетентності

Загальні компетентності

- ЗК 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 5 Здатність ефективно працювати в команді та автономно.
- ЗК 7 Здатність до пошуку нестандартних підходів у розв'язанні професійних завдань.
- ЗК 8 Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, технологіями.

Фахові компетентності

ФК 2 Здатність до пошуку актуальних тем, цікавих героїв та створення якісного інформаційного продукту.

ФК 6 Здатність бути критичним і самокритичним, здатність до постійного самовдосконалення.

Програмні результати навчання

ПРН 1 Працювати як «універсальний журналіст»: створювати текстовий, аудіо-візуальний та мультимедійний контент

ПРН 4 Застосовувати професійні знання для створення медіапродукту.

ПРН 5 Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПРН 10 Здатність продукувати якісний текстовий, аудіо-візуальний, мультимедійний контент.

ПРН 12 Здійснювати комунікацію з колегами, планувати та виконувати самостійну і командну роботу

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Спортивна преса крізь призму медіастудій та епох. Концептуальні домінанти спортивної журналістики Історіографія спортивної преси крізь призму діахронічного, синхронічного, предметного, жанрового, лінгвістичного та практичного аспектів. Періодизація спортивної преси України: динаміка розвитку. Об'єкт і предмет спортивної журналістики як тематичного напрямку. Проблематика та тематика спортивних	2	2	6

	друкованих ЗМІ. Різномасштабність поняття «спорт». Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого та інших. Методи і жанри висвітлення спортивної тематики на сторінках друкованих ЗМІ. Провідні жанри спортивної періодики. Нове метафоричне мислення в газетній спортивній журналістиці. Яким має бути сучасний спортивний журналіст? Комплекс інструментарію спортивного журналіста.			
2	Спортивна періодика України в дорадянську епоху: всеукраїнський та регіональний контекст Зародження та становлення спортивної преси у Львові в Австро-Угорській імперії наприкінці XIX ст. – 1914 р. Засади та періоди формування спортивного сегменту в журналістиці Російської імперії. Специфіка української спортивної преси дорадянського періоду в Російській та Австро-Угорській імперіях. Зародження та формування київської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.). Генеза та становлення одеської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.). Зародження і розвиток харківської спортивної періодики в Російській імперії (поч. XX ст. – 1910-і рр.).	4		6
3	Спортивна преса в 1920-1930-х рр. в УРСР та на Західній Україні Спортивна преса України у 1917–1921 рр. Спортивна преса УРСР 1920–1930-х рр.: періодизація, типологія, особливості розвитку, історико-функціональний аспект. Київська спортивна преса 1920–1930-х рр. в історії української журналістики. Журнал «Красный спорт» (1922–1923) в історії київської спортивної преси УРСР 1920-х років. Харківська спортивна преса 1920-1930 років XX ст.: історико-функціональний аспект та жанрово-тематичні домінанти. Журнал «Вестник физической культуры» (1922-1929) як епохальне явище в історії харківської спортивної журналістики. Динамівська спортивна преса 1920-1930-х рр.: генеза, динаміка розвитку та визначальні домінанти. Спортивна преса Буковини та Закарпаття: визначальні домінанти розвитку. Спортивна преса Галичини як самобутнє соціокомунікативне явище в інформаційному просторі України 1920-1930-х рр. Концептуальні риси української спортивної періодики Галичини та УРСР в 1920-1930-х рр..	4	2	6
4	Спортивна преса УРСР 40-90 рр. XX ст.	2		6

	Спортивна преса України в «сталінську епоху». Українська спортивна журналістика доби «відлиги», «застою» та перебудови. Журнал «Фізкультура і спорт»: історія розвитку та визначальні доміанти контенту в 1950-1990-х рр. «Спортивна газета»: специфіка функціонування в 1950-1990-х рр.			
5	Спортивна преса України в добу незалежності. Спортивна преса доби незалежності: періодизація, локалізація, типологія. Київська спортивна періодика та її репрезентанти. Газета «Команда» в історії української спортивної журналістики періоду незалежності: періоди розвитку, проблемно-тематичний діапазон, характерні риси функціонування. Генеза та розвиток спортивної преси Донбасу. Історія спортивної журналістики в світі та Україні. Спортивна журналістика України: визначальні доміанти. Газета «Шахтёр»: генеза, специфіка контенту та провідні риси. Журнали «Шахтёр» та «Динамо» як представники сучасної спортивної журналістики України.	4		6
6	Еміграційна спортивна преса України: особливості становлення та розвитку. Спеціалізована спортивна преса української діаспори ХХ ст.. Спортивна тематика на шпальтах еміграційної газети «Свобода» у ХХ-ХХІ ст.	2		6
7	Перспективи модернізації спортивної преси України та історичні уроки. Шляхи оптимізації українських спортивних ЗМІ. Уроки історії української спортивної журналістики.	2		6
8	Провідні персоналії спортивної преси України. Провідні спортивні журналісти України 1880-1939 на Західній Україні в австро-угорський та польський періоди. Провідні спортивні журналісти України 1890-1921 в дорадянський період. Провідні спортивні журналісти УРСР 1922-1939. Провідні спортивні журналісти УРСР та незалежної України 1946-2000-і рр. (стара гвардія). Провідні спортивні журналісти України періоду незалежності (стара і молода гвардії).		2	6
9	Параметризація спортивної преси України в ретроспективному та сучасному вимірах. Спортивна ЗМІ України: регіональний аспект. Спортивні ЗМІ крізь призму мовного чинника. Спортивні ЗМІ крізь призму тематичних сегментів видів спорту. Спортивні ЗМІ крізь призму накладів. Найтриваліші спортивні видання України та еміграції. Таксонімізація спортивної преси України.		2	6

10	Телевізійна спортивна журналістика України: історичний та сучасний зрізи. Спортивна тележурналістика УРСР: динаміка розвитку. Метр спортивної журналістики Микола Озеров і його коментаторських школа. Становлення та розвиток спортивної тележурналістики України періоду незалежності. Спортивна тележурналістика України в 2000-2010 роках: функціонально-структурний і лінгвістичний аспекти. Регіональна спортивна тележурналістика України періоду незалежності. Футбольний імідж України: особливості формування та виявлення в сучасних вітчизняних ЗМІ.		2	6
	Всього за курсом	20	10	60

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Спортивна преса крізь призму медіастудій 1. Історіографія спортивної преси крізь призму діахронічного, синхронічного, предметного, жанрового, лінгвістичного та практичного аспектів. 2. Періодизація спортивної преси України: динаміка розвитку.
2	Спортивна періодика України в дорадянську епоху 1. Зародження та становлення спортивної преси у Львові в Австро-Угорській імперії наприкінці XIX ст. – 1914 р. 2. Засади та періоди формування спортивного сегменту в журналістиці Російської імперії. 3. Специфіка української спортивної преси дорадянського періоду в Російській та Австро-Угорській імперіях.
3	Спортивна преса України до 1917 р.: регіональний аспект 1. Зародження та формування київської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.). 2. Генеза та становлення одеської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.). 3. Зародження і розвиток харківської спортивної періодики в Російській імперії (поч. XX ст. – 1910-і рр.).
4	Спортивна преса в 1920-1930-х рр. в УРСР 1. Спортивна преса України у 1917–1921 рр. 2. Спортивна преса УРСР 1920–1930-х рр.: періодизація, типологія, особливості розвитку, історико-функціональний аспект. 3. Київська спортивна преса 1920–1930-х рр. в історії української журналістики. 4. Харківська спортивна преса 1920-1930 років XX ст.: історико-функціональний аспект та жанрово-тематичні домінанти.
5	Спортивна журналістика на західноукраїнських землях в 1920–1930-х рр.. 1. Спортивна преса Буковини та Закарпаття: визначальні домінанти розвитку. 2. Спортивна преса Галичини як самобутнє соціокомунікативне явище в інформаційному просторі України 1920-1930-х рр. 3. Концептуальні риси української спортивної періодики Галичини та УРСР в 1920-1930-х рр.

6	<p>Спортивна преса УРСР 40-90 рр. ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спортивна преса України в «сталінську епоху». 2. Українська спортивна журналістика доби «відлиги», «застою» та перебудови. 3. Журнал «Фізкультура і спорт»: історія розвитку та визначальні домінанти контенту в 1950-1990-х рр. 4. «Спортивна газета»: специфіка функціонування в 1950-1990-х рр.
7	<p>Спортивна преса України в добу незалежності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спортивна преса доби незалежності: періодизація, локалізація, типологія. 2. Київська спортивна періодика та її репрезентанти. 3. Газета «Команда» в історії української спортивної журналістики періоду незалежності: періоди розвитку, проблемно-тематичний діапазон, характерні риси функціонування. 4. Генеза та розвиток спортивної преси Донбасу.
8	<p>Спортивна піарналістика як тип спортивної періодики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія спортивної піарналістики в світі та Україні. 2. Спортивна піарналістика України: визначальні домінанти. 3. Газета «Шахтёр»: генеза, специфіка контенту та провідні риси. 4. Журнали «Шахтёр» та «Динамо» як представники сучасної спортивної піарналістики України.
9	<p>Еміграційна спортивна преса України: особливості становлення та розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціалізована спортивна преса української діаспори ХХ ст.. 2. Спортивна тематика на шпальтах еміграційної газети «Свобода» у ХХ-ХХІ ст.
10	<p>Перспективи модернізації спортивної преси України та історичні уроки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи оптимізації українських спортивних ЗМІ. 2. Уроки історії української спортивної журналістики.

4.2. План практичних (семінарських, групових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Концептуальні домінанти спортивної журналістики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт і предмет спортивної журналістики як тематичного напрямку. Проблематика та тематика спортивних друкованих ЗМІ. 2. Різномасштабність поняття «спорт». Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого та інших. 3. Методи і жанри висвітлення спортивної тематики на сторінках друкованих ЗМІ. Провідні жанри спортивної періодики. 4. Нове метафоричне мислення в газетній спортивній журналістиці. 5. Есе на тему: «Яким має бути сучасний спортивний журналіст? Комплекс інструментарію спортивного журналіста?»
2	<p>Провідні персоналії спортивної преси України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провідні спортивні журналісти України 1880-1939 на Західній Україні в австро-угорський та польський періоди. 2. Провідні спортивні журналісти України 1890-1921 в дорадянський період. 3. Провідні спортивні журналісти УРСР 1922-1939. 4. Провідні спортивні журналісти УРСР та незалежної України 1946-2000-і рр. (стара гвардія). 5. Провідні спортивні журналісти України періоду незалежності (стара і молода гвардія).
3	<p>Золотий період розвитку спортивної преси радянської епохи. Провідні ЗМІ та їх характеристика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Київська спортивна преса 1920–1930-х рр. в історії української журналістики. 2. Журнал «Красный спорт» (1922–1923) в історії київської спортивної преси УРСР 1920-х років.

	<p>3. Харківська спортивна преса 1920-1930 років ХХ ст.: історико-функціональний аспект та жанрово-тематичні домінанти.</p> <p>4. Журнал «Вестник физической культуры» (1922-1929) як епохальне явище в історії харківської спортивної журналістики.</p> <p>5. Динамівська спортивна преса 1920-1930-х рр.: генеза, динаміка розвитку та визначальні домінанти.</p>
4	<p>Параметризація спортивної преси України в ретроспективному та сучасному вимірах</p> <p>1. Спортивна ЗМІ України: регіональний аспект.</p> <p>2. Спортивні ЗМІ крізь призму мовного чинника.</p> <p>3. Спортивні ЗМІ крізь призму тематичних сегментів видів спорту.</p> <p>4. Спортивні ЗМІ крізь призму накладів.</p> <p>5. Найтриваліші спортивні видання України та еміграції.</p> <p>6. Таксонімізація спортивної преси України.</p>
5	<p>Телевізійна спортивна журналістика України: історичний та сучасний зрізи</p> <p>1. Спортивна тележурналістика УРСР: динаміка розвитку.</p> <p>2. Метр спортивної журналістики Микола Озеров і його коментаторських школа.</p> <p>3. Становлення та розвиток спортивної тележурналістики України періоду незалежності.</p> <p>4. Спортивна тележурналістика України в 2000-2010 роках: функціонально-структурний і лінгвістичний аспекти.</p> <p>5. Регіональна спортивна тележурналістика України періоду незалежності.</p> <p>6. Футбольний імідж України: особливості формування та виявлення в сучасних вітчизняних ЗМІ.</p>

4.3. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає в себе засвоєння теоретичного матеріалу на основі лекцій, основної, додаткової та науково-популярної літератури; підготовку до практичних занять. Контроль знань включає поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться протягом семестру і передбачає систематичну перевірку знань студентів. Формами поточного контролю є оцінка відповідей на питання практичних (групових) занять та завдань для самостійного опрацювання.

Завдання для самостійного опрацювання виконуються протягом семестру в позааудиторний час. Вони покликані продемонструвати здатність студентів засвоювати теоретичний матеріал, аналізувати отриману інформацію, застосовувати теоретичні постулати до аналізу конкретних ситуацій.

Всі завдання для самостійної роботи повинні бути набрані у текстовому редакторі та надіслані через систему Moodle на передостанній семінар з дисципліни.

Завдання для самостійного опрацювання

1. Написати огляд іноземної наукової та практичної літератури зі спортивної літератури. Визначити праці, які вам найбільше сподобалися та обґрунтувати чому.
2. Обґрунтувати, який зі спортивних журналістів в кожному вивченому періоді вам найбільше імponує та пояснити чому.
3. Обґрунтувати, яке спортивне ЗМІ золотого періоду розвитку спортивної преси радянської епохи вам найбільше імponує та пояснити чим. Який регіон воно представляє?
4. Відповісти на питання: «Спортивна преса золотого періоду радянської епохи якого міста (Києва чи Харкова) вам найбільше імponує та пояснити чому».

5. Написати есе про улюблене спортивне ЗМІ будь-якого періоду, пояснити мотиви уподобання, характеристики цього ЗМІ (тематика, проблематика, контент, рубрики, жанри, дизайн, авторський колектив тощо), що вам подобаються.

6. Написати оглядову статтю щодо функціонування спортивної журналістики в історичному та сучасному вимірах в двох країнах Європи/світу, простежити схожі та відмінні риси у формуванні системи спортивної преси цих країн в історичному контексті та сучасні тенденції розвитку.

7. Написати оглядову статтю про історію та сучасний розвиток спортивної преси в Миколаєві/Миколаївщини (робота в міні групах).

8. Написати оглядову статтю про історію та сучасний розвиток спортивної телевізійної та радіої журналістики в Миколаєві/Миколаївщини (робота в міні групах).

9. Написати доповідь про улюбленого спортивного журналіста Миколаєва або зробити інтерв'ю з ним.

10. Написати рецензію на улюблений фільм про спорт чи спортивну журналістику.

11. Написати сценарій для випуску регіональної спортивної телепрограми.

Авторський сценарій телепередачі пишеться в аналітичному чи художньо-публіцистичному жанрі (де слід розробити назву, концепцію телепрограми та розглянути варіанти таких аспектів програми, як: музика, шуми, авторські відступи, дизайн студії (якщо це студійна програма – оформлення студії, освітлення, декорації, меблі), гостей чи експертів в студії, хронометраж програми та час її виходу в ефір), розписати тексти для ведучого, гостей, експертів тощо.

Критерії оцінювання завдань для самостійної роботи та методичні рекомендації щодо їх виконання

Загальна сума балів за виконання завдань для самостійної роботи становить 50 балів (по 4 бали за кожне з 10 завдань + 10 балів за останнє завдання)

Для виконання завдань для самостійної роботи студенти мають користуватися підручниками, посібниками, поданими в списку рекомендованої літератури; лекційними матеріалами й текстовими та аудіовізуальними матеріалами мас-медіа.

Завдання повинні відповідати таким критеріям, як: критичний аналіз суті та змісту питання, виклад фактів, ідей, результатів аналізу у логічній послідовності, доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання питань, наявність прикладів з мас-медіа, визначення перспектив дослідження та сфери їх імплементації, дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання).

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Проектор, ноутбук, відеопрезентації, лекції, дискусійний інтерактив.

5. Методи навчання. види й форми поточного та підсумкового контролю знань

Методи навчання, які використовуються при викладенні курсу «Спортивна журналістика»: лекція; “мозковий штурм”; дискусія; фронтальне опитування; пояснення; розповідь; евристична бесіда; навчальна дискусія; методи ілюстрації й демонстрації; репродуктивний метод; аналітичний, компаративний метод; частково-пошуковий; проблемний виклад навчального матеріалу; слухання лекцій; виступ з повідомленням на семінарі; виголошення доповіді на семінарі; участь у дискусії на семінарі; різні форми гри в навчальному процесі.

Типологія методів, що застосовуються при викладенні навчальної дисципліни:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: аналіз.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Спортивна журналістика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Види контролю, які використовуються при викладенні курсу «Спортивна журналістика»: опитування і оцінювання підготовлених до семінарських занять доповідей та завдань для самостійної роботи. Підсумковий контроль для студентів денної форми навчання відбувається у формі письмового заліку.

Поточний контроль відбувається в таких формах:

- усне опитування (відповіді на семінарських заняттях із поясненням окремих положень, тлумаченням основних понять, явищ і процесів, наведенням прикладів);

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ – залік.

6. Підсумковий контроль

1. Історіографія спортивної преси крізь призму діахронічного, синхронічного, предметного, жанрового, лінгвістичного та практичного аспектів.

2. Періодизація спортивної преси України: динаміка розвитку.

3. Об'єкт і предмет спортивної журналістики як тематичного напрямку.

Проблематика та тематика спортивних друкованих ЗМІ.

4. Різномасштабність поняття «спорт». Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого та інших.

5. Методи і жанри висвітлення спортивної тематики на сторінках друкованих ЗМІ.

Провідні жанри спортивної періодики.

6. Нове метафоричне мислення в газетній спортивній журналістиці.

7. Зародження та становлення спортивної преси у Львові в Австро-Угорській імперії наприкінці XIX ст. – 1914 р.

8. Засади та періоди формування спортивного сегменту в журналістиці Російської імперії.

9. Специфіка української спортивної преси дорадянського періоду в Російській та Австро-Угорській імперіях.

10. Зародження та формування київської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.).
11. Генеза та становлення одеської спортивної преси в Російській імперії (кінець XIX – 1910-і рр.).
12. Зародження і розвиток харківської спортивної періодики в Російській імперії (поч. XX ст. – 1910-і рр.).
13. Спортивна преса України у 1917–1921 рр.
14. Спортивна преса УРСР 1920–1930-х рр.: періодизація, типологія, особливості розвитку, історико-функціональний аспект.
15. Київська спортивна преса 1920–1930-х рр. в історії української журналістики.
16. Журнал «Красный спорт» (1922–1923) в історії київської спортивної преси УРСР 1920-х років.
17. Харківська спортивна преса 1920-1930 років XX ст.: історико-функціональний аспект та жанрово-тематичні доміанти.
18. Журнал «Вестник физической культуры» (1922-1929) як епохальне явище в історії харківської спортивної журналістики.
19. Динамівська спортивна преса 1920-1930-х рр.: генеза, динаміка розвитку та визначальні доміанти.
20. Спортивна преса Буковини та Закарпаття: визначальні доміанти розвитку.
21. Спортивна преса Галичини як самобутнє соціокомунікативне явище в інформаційному просторі України 1920-1930-х рр.
22. Концептуальні риси української спортивної періодики Галичини та УРСР в 1920-1930-х рр..
23. Спортивна преса України в «сталінську епоху».
24. Українська спортивна журналістика доби «відлиги», «застою» та перебудови.
25. Журнал «Фізкультура і спорт»: історія розвитку та визначальні доміанти контенту в 1950-1990-х рр.
26. «Спортивна газета»: специфіка функціонування в 1950-1990-х рр.
27. Спортивна преса доби незалежності: періодизація, локалізація, типологія.
28. Київська спортивна періодика та її репрезентанти.
29. Газета «Команда» в історії української спортивної журналістики періоду незалежності: періоди розвитку, проблемно-тематичний діапазон, характерні риси функціонування.
30. Генеза та розвиток спортивної преси Донбасу.
31. Феномен спортивної «преси в пресі».
32. Історія спортивної піарналістики в світі та Україні.
33. Спортивна піарналістика України: визначальні доміанти.
34. Газета «Шахтёр»: генеза, специфіка контенту та провідні риси.
35. Журнали «Шахтёр» та «Динамо» як представники сучасної спортивної піарналістики України.
36. Еміграційна спортивна преса України: особливості становлення та розвитку.
37. Спеціалізована спортивна преса української діаспори XX ст..

38. Шляхи оптимізації українських спортивних ЗМІ.
39. Спортивна тележурналістика УРСР: динаміка розвитку.
40. Метр спортивної журналістики Микола Озеров і його коментаторських школа.
41. Становлення та розвиток спортивної тележурналістики України періоду незалежності.
42. Спортивна тележурналістика України в 2000-2010 роках: функціонально-структурний і лінгвістичний аспекти.
43. Регіональна спортивна тележурналістика України періоду незалежності.
44. Радійна спортивна журналістика України: історія та сучасний розвиток.
45. Футбольний імідж України: особливості формування та виявлення в сучасних вітчизняних ЗМІ
46. Провідні спортивні журналісти друкованих ЗМІ (період на вибір).
47. Провідні спортивні журналісти телевізійних ЗМК.

Приклад залікового білету

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий центр «Школа журналістики»
Кафедра журналістики

«Спортивна журналістика»
Білет № 1

1. Журнал «Фізкультура і спорт»: історія розвитку та визначальні доміанти контенту в 1950-1990-х рр.
2. Періодизація спортивної преси України: динаміка розвитку.

Затверджено на засіданні кафедри журналістики

Протокол № від 21.08.20

Викладач, доцент б. в. з. кафедри журналістики _____

Ю. О. Сазонова

Завідувач кафедри журналістики _____

О. Г. Тулузакова

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях	5x4 бали=20
2	Самостійна робота (завдання), ведення конспекту лекцій та семінарів, підготовка презентацій семінарів	50 балів (по 4 бали за кожне з 10 завдань + 10 балів за останнє 11 завдання)
3	Залік	30 (відповідь на два питання, кожне з яких оцінюється в 15 балів)
	Всього	100

Кількість балів за поточні види робіт залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; наявність обґрунтувань та пояснень; логічність викладення думок та розуміння матеріалу; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання семінарських занять й контролю самостійної роботи студента:

Максимальна оцінка, що виставляється за семінарське заняття, -- 4 бали (де 3 бали -- це максимум за відповіді та 1 бал за наявність конспекту (тези з питань семінару чи опорний конспект).

1. За розгорнуті, змістовні, чіткі відповіді з висловленням власної думки з питань чи наведенням прикладів, вільне володіння та чітке розуміння поняттєвого матеріалу (від двох відповідей) і більше) або за нерозгорнуті чіткі відповіді, вільне володіння та чітке розуміння поняттєвого матеріалу (від трьох відповідей і більше) -- 3 бали.

2. Наявність конспекту з питань семінару (тезовий конспект письмовий чи друкований або опорний (робочий) конспект письмовий чи друкований) -- 1 бал.

Оцінка може знижуватися на 1 бал за наявність грубих поняттєвих помилок при відповідях (як-от, "що в журналістиці існує лише дві групи жанрів: інформаційні та аналітичні).

Оцінка **«відмінно» (А)** виставляється студентові за такі знання і вміння:

- комплексне вирішення поставлених завдань;
- вільне володіння та чітке розуміння поняттєвого матеріалу;
- послідовний виклад матеріалу;
- компетентне оперування теоретичними знаннями і прикладами.

Допускається 1–3 неточності у викладі матеріалу, які не впливають на суть викладених відповідей.

Оцінка **«добре» (В/С)** виставляється студентові за такі знання і вміння:

- комплексне вирішення поставлених завдань;
- правильне з'ясування основного змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- точне застосування поняттєвого матеріалу;
- оперування практичним контекстом.

Допускається 1–2 неточності у використанні поняттєвого матеріалу, незначні похибки у викладі причинно-наслідкових зв'язків, які не впливають на загалом хороший рівень виконаного завдання. Залежно від кількості неточностей і помилок виставляється В або С.

Оцінка **«задовільно» (D/E)** виставляється тоді, коли:

- завдання виконане частково;
- у відповідях допущено помилки;
- студент поверхово знається на поняттєвому матеріалі;
- студент поверхово орієнтується у практичному застосуванні матеріалів курсу.

Базова частина завдання виконана на прийнятному рівні, проте кількість помилок розмиває думку і причинно-наслідкові зв'язки. Залежно від кількості помилок і неточностей виставляється D або E.

Оцінка **«незадовільно» (FХ)** виставляється, якщо:

- завдання не подано на перевірку вчасно;
- поданий матеріал не розкриває суті завдання;
- відсутнє розуміння поняттєвого матеріалу;

- бракує оперування конкретним практичним контекстом.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТА НА ЗАЛІКУ та ІСПИТІ

На заліку студент має відповісти на два питання з білету. Кожне з питань оцінюється в 15 балів. Залік відбувається в письмовій формі.

- **«відмінно» (А)** – студент глибоко засвоїв теоретичний матеріал, усебічно знає зміст модулів, основні положення як основної, так і додаткової рекомендованої літератури, вільно і грамотно викладає свої думки, логічно мислить і вміє навести переконливі аргументи на користь своєї позиції, будує свої міркування не на абстрактних припущеннях, а на знанні першоджерел; виявляє креативність у розумінні та творчому (дослідницькому) використанні набутих знань та вмінь; відповідь містить вичерпне за сумою знань розкриття всіх запитань і розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з комунікативної практики – з історії та сучасності, які дозволяють робити висновок про повноту уявлень студента щодо поставленого запитання; відповідь має бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатись точним уживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу;

- **«добре» (В/С)** – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, опрацював як основну, так і додаткову літературу, володіє основними аспектами змісту модулів, допускає неточності й суперечності в аргументації своїх суджень, порушує логіку викладу думки; відповідь містить повне, але не вичерпне за сукупністю виявлених знань висвітлення всіх запитань, що містяться в білеті, неповну аргументацію головних положень, допускає порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з комунікативної практики; у відповіді допущено мовностилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне тлумачення фактів (залежно від кількості неточностей і помилок виставляється В або С);

- **«задовільно» (D/E)** – студент, в основному, засвоїв теоретичні знання, орієнтується в змісті модулів, але непереконливо формулює свою позицію, плутано викладає думки, помиляється щодо формулювання основних понять, допускає багато мовних помилок, поверхово аргументує положення відповіді; відповідь містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення всіх запитань; у викладі допускає композиційні неточності, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу; не ілюструє теоретичні положення прикладами з комунікативної практики; мова відповіді містить багато помилок, допущено неправильне слово- і терміновживання (залежно від кількості помилок і неточностей виставляється D або E);

- **«незадовільно» (FX)** – студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі (чи лише початкові) уявлення про об'єкт вивчення, не опанував достатньою мірою навчальний матеріал модуля, погано знає наукові факти, не орієнтується (або погано орієнтується) в першоджерелах і рекомендованій літературі, демонструє відсутність наукового мислення, безграмотність; відповідь є поверховою, фрагментарною, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення, та містить неправильне висвітлення питань, помилкову аргументацію, помилкові твердження, неправильні посилання на факти та їх тлумачення, мовні недоліки.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендовані джерела інформації

а. Основні:

1. Войтик Е. А. Спортивная журналистика / Е. А. Войтик. – Томск: Факультет журналистики ТГУ, 2004. – 125 с.
2. Волобуєва А. М. «Служіння красі людського тіла»: видання про фізичну культуру та виховання кінця ХІХ – початку ХХ ст. / А. М. Волобуєва // Образ. – 2008. – Вип. 9. – С. 80–84.
3. Глод В. И. Информационные жанры в современной спортивной журналистике: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук: спец. 10.01.10 / Глод Владимир Иванович. – К., 1988. – 20 с.
4. Дерепя М. С. Висвітлення спорту в періодичній пресі України (2000-2002): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24. 00. 01 / Дерепя Марина Сергіївна. – К., 2003. – 19 с.
5. Житарюк М. Г. Великий спорт і мас-медіа. Текст лекцій: навч.-метод. посіб. / М. Г. Житарюк. – Львів: Світ, 1997. – 84 с.
6. Корольова О. В. Спортивні журнали незалежної України: сучасний стан, тенденції розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соц. комунікацій: спец. 27.00.01 / Корольова Олена Володимирівна. – К., 2013. – 17 с.
7. Михайлов С. А., Мостов А. Г. Спортивная журналистика: уч. пособ. / С. А. Михайлов, А. Г. Мостов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 224 с.
8. Сазонова, Ю. О. Спортивна преса України : особливості становлення та сучасне функціонування: автореф. дис. ... канд. наук з соц. комунікацій :

- 27.00.04 / Сазонова Юлія Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ : 2016. – 17 с.
9. Сазонова Ю. О. Піар-технології в спортивній клубній пресі (на матеріалі журналів «Динамо» та «Шахтар») / Ю. О. Сазонова // Науковий пошук молодих дослідників. Серія «Соціальні комунікації». — № 3. — Луганськ, 2011. — С. 103–116.
  10. Сазонова Ю. О. Журнал «Красный спорт» (1922–1923) в історії спортивної преси УРСР 1920-х років / Ю. О. Сазонова // «Держава і регіони. Серія "Соціальні комунікації"». – 2013. – № 1 (13). – С. 95-102.
  11. Сазонова Ю. О. Внутрішньожанрові типи інтерв'ю в спортивній клубній пресі (на прикладі журналу «Шахтёр») / Ю. О. Сазонова // Стиль і текст. – 2013. – № 14. – С. 194-205.
  12. Сазонова Ю.О. Жанри статті-презентації та похвали в спортивній клубній пресі: синтез журналістського, публік рилейшнз та рекламного дискурсів / Ю. О. Сазонова // Інформаційне суспільство – 2013. – № 18. – С. 107-112;
  13. Сазонова Ю. О. Зародження спортивної преси в Україні та її розвиток в дорадянську добу (1881—1916 рр.) / Ю. О. Сазонова // Вісник Львівського національного університету ім. І. Франка. Серія «Журналістика». – 2013. – № 37. – С. 451-461.
  14. Сазонова Ю. О. Київська спортивна преса 1920-30-х рр. в історії української журналістики / Ю. О. Сазонова // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 52. – 2013. – С. 283-293.
  15. Сазонова Ю. О. Жанрові модифікації інтерв'ю в спортивній клубній пресі (на прикладі журналу «Шахтёр») / Ю. О. Сазонова // Мова. Суспільство. Журналістика: збірник матеріалів і тез XIX міжнародної науково-практичної конференції з проблем функціонування і розвитку української мови. 12 квітня 2013. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. – С. 143-148.
  16. Сазонова Ю. О. Спортивная пресса УССР 1920-30-х годов: типология, периодизация, особенности развития, историко-функциональный аспект / Ю.А. Сазонова // Вестник Московского университета. Серия Журналистика. – 2014. – № 3. – С. 119-134.
  17. Сазонова Ю. О. Зародження та формування спортивної преси Одеси (кінець XIX – 1910-і рр.) / Ю. О. Сазонова // Український інформаційний простір (поданий для реєстрації як ВАКівський). – 2014. – № 3. – С. 163-173.
  18. Сазонова Ю. О. Спортивна преса Буковини та Закарпаття у 20-30-х рр. XX ст. / Ю. О. Сазонова // Антикризисний розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (Київ-Буча, квітень 2014) – К.: Міленіум, 2014. – С. 60-65.
  19. Сазонова Ю. А. Зарождение и формирование украинской спортивной прессы на территории Галиции (конец XIX – начало XX в.) / Ю. А. Сазонова // Вестник Белорусского государственного университета. Серия 4. Филология. Журналистика. Педагогика. – № 3. – 2015. – С. 85-91

20. Сазонова Ю. А. Мэтр спортивной журналистики Николай Озеров и его комментаторская школа / Ю. О. Сазонова // Актуальные проблемы журналистики: Сборник трудов молодых ученых. Вып. 10 / Ред.-сост. А. Ю. Тыщещкая, П. П. Каминский. – Томск: Издательство НТЛ, 2015. – С. 77-79.
21. Сазонова Ю. А. Спортивная пресса Украины в 1917–1921 гг.: особенности функционирования / Ю. А. Сазонова // Материалы II Всероссийской научно-практической конференции «Медиаисследования молодых ученых» (Северо-Кавказский федеральный университет, г. Ставрополь, 21–22 мая 2015 г.) / отв. ред. А. М. Горбачева. – Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. – С. 36.
22. Сазонова Ю. А. Спортивная «пресса в прессе» как форма существования спортивной журналистики: особенности развития в Украине / Ю. А. Сазонова // Материалы 26 Всероссийской научно-практической конференции «Проблемы массовой коммуникации» (факультет журналистики Воронежского государственного университета, г. Воронеж, 15—16 мая, 2015). Ч. 1. – С. 72-75.
23. Сазонова Ю. О. Дореволюційна спортивна преса Харкова: особливості зародження та формування у 1900-1910-і рр. / Ю. О. Сазонова // Антикризисний розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (Київ-Буча, квітень 2015) – К.: Міленіум, 2015. – С. 65-71.
24. Сазонова Ю.О. Зародження та формування київської спортивної преси (кінець XIX — 1917 р.) / Ю. О. Сазонова // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. – 2017. – Вип. 50. – С. 263-274.
25. Сазонова Ю.О. Модифікації та трансформації інформаційних жанрів в спортивній пресі / Ю. О. Сазонова // Мова. Суспільство. Журналістика: Збірник матеріалів і тез XXIII міжнародної науково-практичної конференції з проблем функціонування і розвитку української мови «Мова. Суспільство. Журналістика» (Київ, 6 квітня 2017). – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2017. – С. 67-71.
26. Сазонова Ю. А. Спортивная тележурналистика Украины в 2000–2010 годах: функционально-структурный и лингвистический аспекты / Ю. А. Сазонова // Сучасная медьясфера: практика трансфармацыі, тэарэтычнае асэнсаванне, інстытуцыянальныя перспектывы: матэрыялы I Міжнар. навук.-практ. канф., Мінск, 30 сак. 2017 г. / рэдкал. : С. В. Дубовік (адк. рэд.) [і інш.]. — Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2017. – С. 229-239.
27. Сазонова Ю. О. Журнал «Вестник физической культуры» (1922-1929) як епохальне явище в історії харківської спортивної журналістики: провідні автори, структура, проблемно-тематичний діапазон та жанрова палітра -- Вісник Книжкової палати України. . - 2018. - № 10. - С. 41-46.
28. Сазонова Ю. О. Газета «Команда» в історії української спортивної журналістики періоду незалежності: періоди розвитку, проблемно-

- тематичний діапазон, характерні риси функціонування // Вісник Книжкової палати України. 2019. № 12.
29. Свістельник І. Р. Книговидання та періодична преса у галузі фізичної культури і спорту / І. Р. Свістельник. – К.: Кондор, 2010. – 148 с.
  30. Случевский С. А. Тенденции спортивной журналистики [Електронний ресурс] / С. А. Случевский // Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/sluchevsky/print/76916>
  31. Спорт в зеркале журналистики: (О мастерстве спортивного журналиста)» / Сост. Г. Я. Солганик. – М.: Мысль, 1989. – 216 с.
  32. Спортивная публицистика и спортивная журналистика: особенности специализированного направления [Електронний ресурс] // Web-ресурс спортивного журналиста Дмитрия Туленкова. – Режим доступу: <http://sport-d.narod.ru/nauka/stat1.htm>

Допоміжна література

33. Глод В. И. Жанр-гибрид (о проблемах взаимодействия спортивного отчёта и репортажа) / В. И. Глод // Весник Бел. университета. Сер. 4. – 1986. – № 2. – С. 31-32.
34. Дерепя М. С. Особливості й тенденції висвітлення спорту в газеті «Команда» / М. С. Дерепя // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2001. – № 4. – С. 78-81.
35. Ковпак В. О. Українська спортивна періодика Галичини 20-30 рр. ХХ ст.: монографія / В. О. Ковпак. – Львів: Львів. нац. наук. б-ка ім. В. Стефаника, Наук.-дослід. центр періодики, 2008. – 234 с.
36. Кость С. А. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика) / С. А. Кость. – Львів, 2008. – 217 с.
37. Лаврик О. В. Жанрово-стильові особливості репортажу в українській спортивній пресі / О. В. Лаврик // Теле- та радіожурналістика. – 2010. – Вип. 9, ч. 1. – С. 196–201.
38. Мельник П. Нове метафоричне мислення в газетній спортивній журналістиці / П. Мельник // Стиль і текст. – 2002. – Вип. 3. – С. 195-205.
39. Павленко А. В. Футбольний імідж України: особливості формування та виявлення в сучасних вітчизняних ЗМІ: автореф. дис... канд. наук із соц. комунікацій / А. В. Павленко. – Київ, 2012. – 16 с.
40. Парійчук І. "Спортові Вісти" – як предтеча західно-української спортивної журналістики першої третини ХХ століття / І. Парійчук // Молода спортивна наука України. – 2003. – Вип. 7. – Т. 1. – С. 221-230.
41. Півень О. П. Актуальні проблеми фізичного виховання в українській пресі 20-х років ХХ ст. / О. П. Півень // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 18. – С. 49–53.
42. Приходько А. И. Журнал «Красота и сила» (1913 г.) и его роль в развитии общественного физкультурного движения в Украине / А. И. Приходько

- // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта. – 2007. – № 12. – С. 118-122.
43. Приходько А. И. Практическая деятельность В. К. Крамаренко в области физического воспитания и спорта в досоветский период / А. И. Приходько // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2008. – Т. 1. – С. 99–104.
  44. Семибратский Б. А. Спортивная пресса Украины в борьбе за выполнение партийных решений о дальнейшем развитии физической культуры и спорта (1966-1972): автореф. дис. на соискание ученой степени канд. историч. наук: спец. 07.00.10 / Семибратский Борис Алексеевич. – Минск, 1975. – 25 с.
  45. Смирнов Б. Будущее и настоящее спортивных СМИ в России / Б. Смирнов // Спорт: экономика, право, управление. – 2006. – № 4. – С. 19-20.
  46. Спасский О. Д. За кого болеют журналисты / О. Д. Спасский. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 175 с.
  47. Туленков Д. А. Лев Кассиль и советская спортивная публицистика 1920-30-х годов: дис... канд. филол. наук: 10.01.10 / Туленков Дмитрий Александрович. – Саратов, 2007. – 233 с.
  48. Хобта О. І. Становлення авіації в Одесі на початку ХХ століття: роль спортивної журналістики у цьому процесі / О. І. Хобта // Журналістика: науковий збірник. – 2002. – Вип. 1 (26). – С. 15 – 24.
  49. Шарафутдинова С. В. Спортивная аналитическая статья как жанр дискурса СМИ [Электронный ресурс] / С. В. Шарафутдинова // Вестник Челябинского государственного университета. Серия Филология. – 2009. – Вып. 36. – С. 141-144. – Режим доступа: <http://www.lib.csu.ru/vch/172/026.pdf>
  50. Alcoba A. Cómo hacer periodismo deportivo. Madrid: Editorial Thomson Paraninfo, 1993.
  51. Alcoba A. La prensa deportiva: tratamiento inédito sobre el género específico del deporte, y cómo hacer una publicación deportiva ideal. Madrid: Instituto Universitario Olímpico de Ciencias del Deporte, 1999.
  52. Altabella J. Historia de la prensa deportiva madrileña. En Orígenes del deporte madrileño. Condiciones sociales de la actividad deportiva. 1870-1936 (Vol. I), coordinado por Zabalza, R., Madrid: Comunidad de Madrid, 1988.
  53. Andrews P. Sports journalism: a practical guide / Phil Andrews. – London et al.: Sage publications, 2006. VI, 180 p.
  54. Berasategui L. Datos para la historia de la prensa deportiva en Cataluña // Revista General de Información y Documentación, 10(1), 2000, pp.153-169.
  55. Boyle R. Sports journalism: context and issues / Raymond Boyle. – New York: SAGE, 2006 – 208 p.
  56. Castañón J. El lenguaje periodístico del fútbol. Valladolid: Universidad de Valladolid, 1993.
  57. Díaz Noci J. Los nacionalistas van al fútbol. Deporte, ideología y periodismo en los años 20 y 30 // Revista de estudios de comunicación, 9 (5), (2000): 357-394. Consulta: 28 de mayo de 2012. En línea: <http://www.ehu.es/zer/hemeroteca/pdfs/zer09-13-diaz.pdf>

58. Hernández A. El lenguaje de las crónicas deportivas. Madrid: Cátedra, 2003.
59. Fink C. Sports writing: the lively game / Conrad Fink. – New York: John Wiley & Sons, 2001. – 304 p.
60. Jones E. Medios de comunicación deportivos. La situación española en el contexto internacional // Telos, 38, (1994): 101-108. Consulta: 22 de enero de 2013. En línea: http://sociedadinformacion.fundacion.telefonica.com/telos/anteriores/num_038/cuaderno_central5.html
61. López de Aguilera C. El nacimiento de la prensa del motor en España. Las primeras revistas del automóvil // Revista Latina de Comunicación Social, 63 (2008): 445 - 452. La Laguna (Tenerife): Universidad de La Laguna. Consulta: 24 de septiembre de 2012. En línea: http://www.revistalatinacs.org/08/37_794_59_Vigo/Carmen_Lopez_de_Aguilera.html
62. Marín M., Joaquín. M. La crónica deportiva: José A. Sánchez Araujo. Ámbitos 5 // Revista Andaluza de Comunicación, 5, 2º semestre (2000): 241-257. Sevilla: Universidad de Sevilla. Consulta: 24 de enero de 2013. En línea: <http://redalyc.uaemex.mx/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=16800513>.
63. Paniagua P. Cultura y guerra del fútbol. Análisis del mensaje informativo. Barcelona: UOC, 2009
64. Raney A. Handbook of sports and media / Arthur Raney, Jennings Bryant. – New York: Routledge, 2006. – 633 p.
65. Rivero A. Deporte y modernización. La actividad física como elemento de transformación. Madrid: Comunidad de Madrid, 2003.
66. Sáinz, D., Seoane, M. Historia del periodismo en España, Madrid. Alianza Universidad, 1990.
67. Sainz de Baranda C. Mujeres y deporte en los medios de comunicación. Estudio de la prensa deportiva española (1979-2010). [Tesis doctoral]. Universidad Carlos III de Madrid, 2013.
68. Simón A. Conquistando a las masas: el impacto del deporte en la prensa española, 1900-1936 // Revista de História do Esporte, 5 (1), junio de 2012 (2012): 1-40. Consulta: 24 de abril de 2013. En línea: http://www.sport.ifcs.ufrj.br/record/pdf/recordV5N1_2012_17.pdf.
69. Stofer K. Sports Journalism: An Introduction to Reporting and Writing / Kathryn T. Stofer, James Schaffer, Brian A. Rosenthal. – New York: Rowman & Littlefield, 2009. – 287 p.
70. Uría J. Los deportes de masas en los años veinte. Fútbol, élites simbólicas e imágenes de modernidad en España”. En S. Salaün y F. Etievre (Eds.), La réception des cultures de masse et des cultures populaires en Espagne (XVIIIe-XXe siècle). París: Sorbonne Nouvelle, 2009. Consulta: 8 de abril de 2013. En línea: <http://crec.univ-paris3.fr/actes/08%20Uria.pdf>.
71. Vázquez A. Prensa y deporte // Comunicación y Medios, 7-8 (1989): 103-111. Consulta: 24 de abril de 2013. En línea: <http://www.comunicacionymedios.uchile.cl/index.php/RCM/article/viewFile/14097/14401>.